opgemaakt. Van voortvarendheid kan men hem zeer zeker n i e t verdenken.

De Java Bode en fatsoenlijke journalistiek.

Wij gelooven dat het noodig wordt den „monsieur" van het „officieus" regeeringsorgaan weer eens even op de vingers te tikken.

„Monsieur" dan, die het altijd zoo druk heeft over den „toon" der indische „schandaal"-pers, schijnt zich den laatsten tijd in het bijzonder toe te leggen in het opheffen en openbaar maken van pseudoniemen, „noms de plume", tooneelnamen e.d.

Zoo bracht „monsieur" onlangs eenige officieren in ongelegenheid door te insinueeren wie Quidam zou zijn, wie er schreef in de *Locomotief* over militaire zaken, enz. enz.

Gisteren avond echter ging het „nette" blad nòg wat verder.

In een entrefilet werden gisteren „onthullingen" gedaan over een dame hier ter stede, die eenige gastrollen zal vervullen bij het N. I. Tooneel.

Niet tevreden het geheim van haar tooneelnaam ontijdig op te heffen, gaat de nette journalist van de *Java-Bode* verder en doet heele verhalen omtrent haar familie, haar vader en echtgenoot, diens vorige levenswijs, tegenwoordige werkkring, vermeende financieele moeilijkheden in verband met een Haagsche schandaal-perkara en..... is als naar gewoonte niet behoorlijk ingelicht.

Maar dat laatste is tot daaraan toe, dat kan nu moeilijk anders, maar wat te zeggen van de in-vuile manier om een vrouw, die zich moeilijk kan te weer stellen, op zulk een manier over de tong te laten gaan.

Foei *Java-Bode*, laat zulke dingen, als zij dan toch moeten worden opgenomen in Uwe kolommen, de specialiteit blijven van OOIEVAAR.

Eén kroniek-schrijver van dat slag is waarlijk meer dan voldoende.

Aardschuiving.

Men schrijft uit Cheribon aan de *Preangerbode*:

Diep in het gebergte had dezer dagen een groote ramp plaats. Wanneer men de officieele route van reizen neemt van hier de Preanger in om de, aan het spoor gelegen, afdeelings hoofdplaats Tjiamis te bereiken, dan wordt deze afstand van ongeveer 78 palen afgelegd dwars door 't gebergte van den Tjiremai, den Sawal en den Goenoeng Tjendana.

Reeds van af paal 5 stijgt men voortdurend tot het plaatsje Tjilemoes, en daarna is het nu en dan weer stijgen en dalen, om bij 't lief gelegen Koeningan, in 22 palen, reeds 1600 voet boven zee gekomen te zijn.

Na Koeningan, met zijn lieve omgeving en zijn vele pic-nic-plaatsjes met badgelegenheid in koude en warme bronnen, begint de reis interessant te worden. Imponeerend voor elken reiziger met ontvankelijk gemoed, is het natuurschoon, dat overal u tegemoet komt, in woeste vergezichten en schoone panorama's. De weg stijgt voortdurend en bereikt voorbij paal 39 het hoogste punt bij den Goenoeng Tjendana, op ongeveer 4000 voet boven den zeespiegel, om vervolgens oogenbliklijk steil af te dalen.

Deze hoogte is voor een voertuig slechts te bereiken met behulp van koelies of karbouwen.

De reiswagen gaat, naar gelang der meerdere of mindere helling, opwaarts met 2, dan 4, dan 8 en tenslotte met 10 karbouwen en de noodige koelies.

Van af dit hoogste punt, waar de reiziger bij helder weer de geheele schoone omstreek kan overzien en het oog reikt tot Java-zee en Indischen-Oceaan, gaat de weg afwisselend steil afwaarts en dan weer naar boven, door een reeks heuvelen; om, bij paal 45, een hollen weg door te gaan.

Plots aanschouwt men het mooie meer van Pandjaloe, heel in de diepte, daar ver voor zich liggen met een prachtig achtergrond van Sawal's voorgebergte. En lief, vredig in stilleven ligt daar de aan vele reizigers reeds bekende gouvernements pasangrahan van Pandjaloe, gelegen op 2700 voet boven den zeespiegel, zoogoed als aan de oevers van dit mooie meer. En als men dan verder gaat — moet gaan — ontsnapt menigeen die zucht: *„ach verweile doch, du bist so schön!"*

Voorloopig, zeker gedurende eenige maanden is die streek van uit Cheribon per voertuig niet meer te bereiken.

In den nacht van 28 op 29 December heeft de koning der verschrikking met zeis en zandglas, hier in 't gebergte, vreeselijk huisgehouden, grijnzend zwaaiend met zijn knokenhand over mensch en dier zijn sikkel, heenwijzend naar den kuil, hen allen, wier lijf den wormen tot aas zal zijn....

Een groote aardschuiving, welke ongeveer 500 meter weg in de diepte deed verdwijnen, is hier oorzaak dat de communicatie per voertuig is verbroken.

Wanneer men nl. van af den Goenoeng Tjandana, steil afwaarts gaat, geholpen door een tiental koelies, die de gevaarlijke vaart stuiten moeten, en aldus twee palen is gedaald, bereikt men het dorpje Tjiboeboean.

Lief verscholen tusschen 't eeuwig groen van den tropischen plantengroei, achter heuvelen en boschjes arèntuinen; vredig en stil, in zijn zwijgen, U boekdeelen zeggend van geluk, want immers: verborgen leven is gelukkig zijn.

Zoo lag dit dorpje daar. Daar staat ook een gouvernements postloods met bespanningen en de noodige karbouwen den reiziger ten dienste, en in de buurt leidt een ijzeren brug over een der tallooze bergstroompjes.

De 29 December brak aan, in schemerend licht van den komenden dageraad somber en dreigend na een ganschen nacht regen die de aarde doorweekte en deed overvloeien van ondergronds-water, dat niet tijdig verliep. En toen, terwijl mensch en dier rustig nog lag te slapen, had de vreeselijke catastrofe plaats, welke mensch en dier en plant gelijk met de reuzenmassa grond, die afschoof in peillooze diepte, deed verdwijnen in het eeuwige niet, waaruit zij voortgekomen zijn. Vreeselijke dood door verstikking in levend begraven.

Hoevelen, mannen, vrouwen en kinderen, zijn thans niet meer. V a n r e d d e n w a s g e e n s p r a k e, omdat de eerste twee dagen na de ramp de grond nòg in beweging was, en geen sterveling zich lang op de noodlottige plek gewaagd heeft. Volgens gerucht zijn er nog maar elf lijken opgedolven. Wie weet hoe groot het aantal slachtoffers is!

Door het wegslaan van de ijzeren brug over de Tjiboeloean en omdat een groote omlegging van den weg wel noodig zal zijn, is de passage allicht voor maanden gestremd. Reizigers, die dus over Gandjaloe (vooral gouvernements reizigers) Cheribon willen bereiken mogen er dus op voorbereid zijn, hier te voet verder te gaan en dan nog de kans te loopen, verderop geen voertuig aan te treffen.

Men is dus gewaarschuwd.

Toeristen en de B. V.

Een zeldzaam, een buitengemeen staaltje van B. V. waanzin, heeft zich, naar men ons mededeelt, te Djokja voorgedaan.

Zooals men zich wellicht zal herinneren, telt Djokja onder zijne ingezetenen Mevr. Ter Horst de Boer, eene dame van veelzijdige capaciteiten: dames-weekblad-redactrice, — mijn-concessionarisse, — permanente-tentoonstelling-houdster.

Deze dame heeft het plan opgevat zich ook in de toeristen-beweging te storten, en wilde een plan, een plattegrond, uitgeven van Djokja, waarop behalve haar tentoonstellingsgebouw ook andere Djokja'sche merkwaardigheden zouden voorkomen, als: hotels, soos, passar, waterkasteel etc. etc.

Van die zaken welke, als Baedeker Djokja reeds had beschreven, in zijn deeltje *„Java la belle, et pittoresque Djocja"* met één, twee of drie sterretjes zouden zijn aangeduid.

Goed; Mevr. Ter Horst vraagt vergunning aan den Resident voor de publicatie van zulk een platte-grond — waarvoor men hier al geen toestemming moet hebben! — en de Resident, de Heer P. H. van Andel, — zijn naam behoort vereeuwigd te worden, — verleent minzaam en genadiglijk zijn hooge goedkeuring, mits,...... *mits* H e t F o r t, de Bastille van Djokja, de beroemde en geheimzinnige vesting Vredenburg, niet op het kaartje vermeld of aangegeven werd!!...

Want, de B. V. ziet U! Als die soms te Djokja komt, z i e t hij het „fort" wel liggen, als hij ten minste zich niet te veel de tranen in de oogen lacht over dat paskwil van een fortificatie, maar op het kaartje mocht het ding n i e t voorkomen. Anders mocht Mevr. Ter Horst géén plattegrond uitgeven.

En dat, terwijl dit vermaarde gebouw stellig in Baedeker voor vier sterretjes in aanmerking zou komen, vanwege de merkwaardige omstandigheid dat het nog steeds niet van bouwvalligheid is omgevallen! Het „fort", *nota bene*, van verweerde Deventerkoek (inférieure kwaliteit), dienende grootendeels tot huisvesting van natte en vuile kleeren, baboes en daarmede gelijkgestelden, en inlandsche kindertjes met min-zindelijke neuzen!....

Die Resident komt stellig in aanmerking voor een tevredenheidsbetuiging en later een decoratie. Zoo veel doorzicht, gepaard aan vastheid van wil en beslistheid in het optreden, vindt men niet alle dagen.

A propos, één geluk is het althans, dat de tweede zending Cook's-reizigers niet doorreist naar Djokja, maar naar een gewijzigd reisplan slechts gaat tot Garoet.

Die zullen dus althans de geheimen van Djokja's citadel niet afneuzen...

Door deze wijziging in het plan kunnen de toeristen overigens de reis wat meer op hun gemak doen. Naar wij nog vernemen, waren de eerste toeristen, in weerwil van het moorddadige van den reis-opzet, zéér tevreden over hun toer en verrukt over het vele schoone, dat zij hadden gezien.

Thee-statistiek.

De statistiek van Britsch-Indische en Ceylonthee te Londen was gedurende November 1908, vergeleken met 1907 als volgt:

1908.		1907.
	A a n v o e r e n.	
21.463.000 lbs.	Br.-Indische thee	21.489.000 lbs.
6.822.000 „	Ceylon-the	6.416.000 „
28.295.000 lbs.		27.905.000 lbs.
	A f l e v e r i n g e n.	
15.208.000 lbs.	Br.-Indische thee	14.918.000 lbs.
8.785.000 „	Ceylon-thee	8.724.000 „
23.993.000 lbs.		23.642.000 lbs.
	V o o r r a d e n.	
65.161.000 lbs.	Br.-Indische thee	62.920.000 lbs.
19.131.000 „	Ceylon-thee	20.620.000 „
84.293.000 lbs.		83.540.000 lbs.

Stuurmans-examens.

De uitslag van het examen voor stuurman ter koopvaardij, gehouden bij het Departement der Marine v. m. 19 December 1908 t. m. 4 Januari 1909, is geweest als volgt:

Aangemeld hadden zich 16 candidaten, waarvan geslaagd:

voor het examen van 1sten stuurman groote stoomvaart.

J. F. Vijgeboom, 2e off. b. d. Anglo Saxon Petroleum Company, met voldoende.

J. B. Richter, 2e off. b. d. K. P. Mij., met goed.

J. van Duijn, idem. met goed.

Voor het aanvullingsexamen 1ste stuurman groote stoomvaart.

E. A. Kuchlin, havenmeester te Padang, met uitmuntend.

Voor het examen van 2e stuurman groote stoomvaart.

A. J. van der Boon, 3e off. b. d. K. P. Mij., met zeer goed.

J. C. Joekes, 3e off. b. d. J. C. J. lijn, met goed.

J. van Bortel, 3e off. b. d. J. C. J. lijn, met uitmuntend.

J. de Haan, 3e off. b. d. Kon. P. Mij. met voldoende.
Th. Ligthart, idem. „ zeer goed.
P. Reenalde, idem. „ goed.
F. W. Smits, idem. „ goed.
A. W. W. Knib, idem. „ voldoende.

Voor het examen van 3e stuurman groote stoomvaart.

F. A. Seepers, stuurman-leerling b. d. K. M. Mij., met goed.

Kalenders.

Wij hebben nog de ontvangst te vermelden van een fraaien en practischen scheurkalender, ons toegezonden door de firma Fr. Mehlbaum, toko en slachterij te Welerie.

Examen acte Fransch.

Voor de acte Fransch L. O. zijn alsnog 5 candidaten geëxamineerd. Geslaagd de dames Bade, Schippers, Wijntree en Willems.

Eén candidaat werd afgewezen.

Hiermede zijn de examens afgeloopen.

Mijnbouw Mij. Paleh-leh.

Volgens alhier ontvangen telegrafisch bericht, heeft de December-productie van bovengenoemde Maatschappij f 50.000 bedragen, waaronder f 8.500.— van de platen, d. w. z. een bron van inkomsten die niet maandelijks terugkeert.

Verscheept werd tot een waarde van f 47.000.—

Vermalen werd slechts 3400 ton erts, wegens watergebrek.

West-Java Ondersteuningsfonds.

Naar men ons mededeelt, telde het West-Java Ondersteunings Fonds op 31 December jl. 172 leden; het kassaldo was f 3400,14. Aan ondersteuningen werd gedurende de maand December uitbetaald f 656,75.

Politie-nieuws.

De Chinees Woen A sie werd te Glodok gearresteerd, daar hij in het bezit was van een schilderij, dat hij te Penangsia had gestolen. Bovendien bleek hij geen vergunning tot vestiging te hebben en zal dus na het ondergaan van zijn straf naar China worden teruggezonden.

— In kampong Orpa had de arrestatie plaats van den Chinees Liong Ben, die in het bezit was van een bank, toebehoorende aan een zekeren heer A. Het meubel werd door den langstaart op een vendutie te Djelakeng gestolen.

— Op den eenzamen weg te Manga Doewa werd een Chineesche rondventer door zijn landgenoot Pan Tang Tjoen met geweld van zijn geld beroofd. Een Indo-Europeaan was medeplichtig aan dien straatroof.

De Chineesche roover is reeds gearresteerd, doch naar zijn Europeeschen collega wordt nog gezocht.

— De inlandsche vrouw Nong, die geen pas kon vertoonen, werd als landloopster voorloopig aangehouden, totdat de politie nadere inlichtingen omtrent haar zal hebben verkregen.

— De inlander Toe Minggoe werd te Pendjaringan gearresteerd wegens diefstal van goederen uit een tijdelijk onbeheerde prauw.

— Reeds vroeger werd gewaarschuwd tegen den persoon van een zekere H. Thans werd hij ziek en hulpbehoevend gevonden ten huize van een Chineesche vrouw in Gang Betet. Zijn gastvrouw riep de hulp der politie in, om dezen onwelkomen gast uit haar woning te verwijderen. De man werd naar het hospitaal vervoerd.

— Verscheidene Europeanen vervoegden zich aan het politie-kantoor om de vereischte vergunning te verkrijgen voor het bezit van vuurwapens. Zij moesten evenwel allen onverrichter zake heengaan, daar het register en andere drukwerken niet gereed waren. Had men nu die menschen deze teleurstelling niet kunnen besparen? Want een teleurstelling i s het: immers slechts op vertoon van het vereischte vergunnings-bewijs mag ammunitie worden geleverd.

— Uit Buitenzorg komt het verzoek om opsporing en aanhouding van den Chineeschen kaartjes-verkooper aan het station aldaar, Tan Kim Lie genaamd, die met een kleine f 300. met de noorderzon vertrok.

— De bekende jeugdige rijwiel-dief stal gisteren-namiddag weer een rijwiel, nu uit de Societeit Concordia. Hij verkocht die fiets voor f 80 aan een Chineeschen rijwielhandelaar te Kramat. De politie heeft het jonge mensch in verzekerde bewaring genomen en hem ter beschikking van de Justitie gesteld.

— Gisteren kwam de heer S. op zijn fiets ter hoogte van het Java-hotel in botsing met een sado. Het rijwiel werd nagenoeg geheel vernield en de berijder bekwam verwondingen aan het been. De schuldige koetsier werd aangehouden.

— In kampong Miskin werden gisteren een aantal dobbelaars, waaronder ook eenige Europeanen, overvallen in de woning van een inlander. Zij konden echter met achterlating van hun geld allen ontkomen. Alleen de huisheer werd gearrrsteerd.

— Te Kongsi Besar werd aan het pandhuis de inlander Sarin gearresteerd, die daar een klok wilde beleenen, welke hij volgens zijn bewering van een onbekende had gekocht.

Rusland en de suikerconventie.

8 December zijn te Brussel de beraadslagingen der permanente suikercommissie begonnen, waaraan niet alleen de gewone gedelegeerden der tot de Brusselsche suikerconventie toegetreden mogendheden, maar ook de door verschillende staten afgevaardigde vakmannen en industrieelen als deskundigen zullen deelnemen.

Op deze conferentie zou aan de orde worden gesteld het verlangen, door Rusland te kennen gegeven om de bepalingen, welke ten aanzien van de hoeveelheid, die jaarlijks door het Czarenrijk aan suiker mag worden uitgevoerd, geheel te laten vervallen of althans aanmerkelijk te wijzigen.

Dat Rusland zich met een dergelijk verzoek tot de overige bij de conventie aangesloten mogendheden gaat wenden, nadat de suikerconventie in haar nieuwen vorm pas sedert kort in werking is, mag zeker wel als een merkwaardig verschijnsel worden aangemerkt. Zooals men weet, hebben de verschillende staten, die bij de conventie zijn aangesloten, zich genoodzaakt gezien aan de eischen van Engeland tegemoet te komen, toen de regeering van dat land weigerde om na 1 September van dit jaar, aan de conventie te blijven deelnemen, wanneer zij in het vervolg nog verplicht zou zijn strafbepalingen toe te passen bij den invoer van suiker, die afkomstig was uit landen, waar uitvoerpremiën worden verleend.

In de aanvullingsbepalingen op de conventie, waarbij deze tot 1 September 1913 werd verlengd, heeft men toen vastgesteld, dat Engeland van de verplichting om strafrechten te heffen voor gepremiëerde suiker, zou worden ontslagen. Om evenwel den suikeruitvoer en de suikernijverheid van de tot de conventie toegetreden landen niet in gevaar te brengen, heeft men met Rusland, dat zich onder zekere voorwaarden bereid verklaard had, aan de conventie deel te nemen, een afzonderlijke overeenkomst gesloten.

Daarin werd bepaald, dat Rusland weliswaar de totdusverre bestaande douane- en belastingwetgeving, welke op het stelsel van uitvoerpremiën berust, mocht handhaven, doch dat het zich, wegens de bijzondere positie, die het daardoor onder de andere staten ging innemen, verplichtte om te zorgen dat de uitvoer van suiker tot 1 September 1913 (behalve die naar Finland, alsmede naar Perzië en andere Aziatische rijken) een hoeveelheid van 1 millioen ton niet zou te boven gaan, waarbij dan voor het dubbele dienstjaar, loopende tot 1 September 1909, 300,000 ton en voor de volgende jaren telkens 200,000 ton per jaar als maximum hoeveelheid werd vastgesteld.

Onder de genoemde voorwaarden is Rusland tot de conventie toegetreden, en men zou hieruit wel mogen afleiden dat Rusland eerst tegen 1 September 1913 gerechtigd zou zijn de deelneming aan het Brusselsche suikerverdrag op te zeggen.

Bij de bespreking van de kwestie geeft de *Freihandels Korrespondenz* als haar meening te kennen, dat men in Rusland, nadat de desbetreffende overeenkomst gemaakt was, en reeds in werking was gesteld, op de gedachte schijnt te zijn gekomen, dat men eigenlijk bij deze gelegenheid voor de Russische suikernijverheid, die vooral haar uitvoer naar Engeland hoopte te bevorderen, meer had kunnen bedingen.

Dat deze opvatting juist is, meent het blad eenigszins te mogen betwijfelen. In elk geval bestaat er echter voor de andere mogendheden niet de minste reden om thans aan de eischen van Rusland tegemoet te komen.

In Duitschland en ook elders heeft men er slechts met veel moeite toe kunnen besluiten om de aanvullingsbepalingen der conventie te bekrachtigen, omdat de concurrentievoorwaarden op de Engelsche markt daardoor ten nadeele van de Duitsche suikernijverheid konden worden gewijzigd, en dat er behalve het voordeel dat de rechtstoestand voor een verder tijdvak van vijf jaar bestendigd werd, geen verdere voordeelen door de nieuwe overeenkomst gegeven werden.

Ook dit eene voordeel komt evenwel te vervallen, wanneer de overeenkomst, die voor vijf jaren tusschen alle deelnemers (ook Rusland) i s gesloten, reeds nu, zonder zwaarwichtige redenen zou worden gewijzigd, waarbij dan tevens het vooruitzicht zou bestaan, dat er evengoed nog andere wijzigingen tijdens den geldigheidsduur van het verdrag kunnen worden aangebracht.

Met zekerheid meende men reeds te kunnen vertellen, dat de Duitsche regeering zich